

1. Obiekt
Kościół parafialny p.w. Najświętszej Panny Marii z Góry Karmel

2. Czas powstania
1518, XVII, 1782,
1861, 1924, 1931

3. Miejscowość
GŁĘBOWICE

Widok od płd.-zach.

Widok od płd.-wsch.

4. Adres
Parafia Rzymskokatolicka
Głębówice
nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

województwo małopolskie
(do 1998 bielskie)

gmina ~~Wieprz~~ OSIEK
pow. OSWIĘCIM

6. Poprzednie nazwy miejscowości

-

7. Przynależność administracyjna
przed 1. VI. 1975 r.

województwo krakowskie

powiat Wadowice

8. Właściciel i jego adres

Parafia Rzymskokatolicka
Głębówice
gmina Wieprz k. Andrychowa

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr A - 294/78 data 20.04.1978

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu.

Kościół w Głębowicach wzmiankowany jest już w latach 1325-27. Nawa obecnej świątyni wzniesiona została w 1518. W tym samym roku zbudowana została wieża, pierwotnie kwadratowa o ścianach pochyłych, w 1782 została poszerzona przez obudowanie drugą konstrukcją prawie pionową. Drewnianą kruchtę przy nawie wzniesiono w 1924. Murowane prezbiterium powstało w 1931, zakrystia przy nim w XVII w., kaplica południowa w 1861, a kaplica północna w 1931. Świątynia odnawiana była w latach 1967-69.

Historia miejscowego kościoła związana jest ściśle z właścicielami wsi, co widoczne jest w licznie zachowanych tablicach epitafijnych i płytach nagrobnych, które znajdują się w świątyni. W 1. poł. XV w. wieś znajdowała się w posiadaniu rodziny herbu Kornicz, która przybrała nazwisko Głębowskich. Na przełomie XV i XVI w. dobra głębowickie przeszły w posiadanie Szaszowskich-Gierałtowskich herbu Sasowskie z sąsiednich Gierałtowie. Odtąd, aż do 1646 wieś należała do Gierałtowskich. W 1562 Maciej Gierałtowski zamienił kościół na zbór kalwiński, a poparcia udzielili mu miejscowi chłopci. Głębowice stały się ważnym ośrodkiem ruchu kalwińskiego. Kościół został przywrócony katolikom w 1659. W 1636 Paweł Gierałtowski sprzedał wieś staroście oświęcimskiemu i barwałdzkiemu, Krzysztofowi Komorowskiemu. W 1646 nabył je Jan Pisarzowski herbu Starykoń. Od Jana Pisarzowskiego Głębowice kupił w 1826 Ludwik Dunin z Gierałtowie herbu Łabędź. Duninowie posiadali wieś do 1945.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach wnętrze wyposażenie, instalacje)

SYTUACJA. Kościół parafialny p.w. Najświętszej Panny Marii z Góry Karmel zlokalizowany został około 300 m na południe od centrum wsi. Stoi na znacznym wyniesieniu terenu w zamknięciu bocznej drogi dojazdowej łączącej się z główną drogą wiejską prowadzącą do Oświęcimia i Wadowic. Do kościoła prowadzi szeroka aleja wysadzana XIX-wiecznymi lipami. Cmentarz przykościelny o obrysie zbliżonym do elipsy ~~także~~ obsadzony jest starodrzewem liściastym. Na cmentarzu ustawiona figura Serce Jezusa, a także zachowane kilka XIX-wiecznych nagrobków. Teren przykościelny otoczony jest ogrodzeniem z drewnianych sztachet. W ogrodzeniu wykorzystano murywane elementy (słupy bramne) z ogrodzenia poprzedniego. W słup wmurowana płyta nagrobna Jakuba Gierałtowskiego, sędziego oświęcimskiego, z postacią rycerza, 1546. Płyta wmurowana została w 1854. Otoczenie kościoła jest terenem o urozmaiconej konfiguracji, opadającym stromo w kierunku północnym. Na południe od świątyni usytuowane zostały zabudowania plebańskie otoczone ogrodem i sadem. Przy alei dojazdowej do kościoła usytuowany jest budynek szkoły podstawowej, a w jego otoczeniu znajdują się domy mieszkalne. Kościół orientowany.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA. Kościół częściowo drewniany, częściowo murywany. Nawa wzniesiona w konstrukcji zrębowej, podobnie przedsionek nawy od południa. Wieża konstrukcji słupowej, pierwotnie kwadratowa, o ścianach pochyłych, poszerzona przez obudowanie drugą konstrukcją, prawie pionową. Prezbiterium murywane, przy nim od wschodu zakrystia piętrowa, po bokach prezbiterium dwie kaplice. Chór muzyczny przy zachodniej części nawy, drewniany, wsparty na dwóch drewnianych kolumnach, na których położone są dwuteowniki podtrzymujące organy. Drewniane części budowli oszalowane pionowo deskami kładzionymi na styk, styki pokryte listwami. Podwalina części drewnianej wsparta na podmurówce z obrobionego w bloki kamienia. Fundamenty części murywanej wydrębnił odsadzką. Część murywana z cegły, potynkowana. Stropy w nawie i przedsionku drewniane, z desek kładzionych na styk. W kruchcie pod wieżą stropy deskowe wsparte na belkach. Sklepienie nawy kolebkowe, sklepienia kaplic kolebkowo-krzyżowe. W zakrystii sklepienie nieckowate z lunetami i małym zwierciadłem. ~~Wieżba dachowa drewniana~~ Wieżba dachowa drewniana konstrukcji krokwiowo-stolcowej. Wieżba wieży storczykowa. Nawa, prezbiterium, kaplice, zakrystia kryte dachówką ceramiczną kładzioną "na zakładkę". W kalenicy i narożnikach połaci dachowych, gąsiorzy. Hełm wieży pokryty blachą ocynkową. W nawie, prezbiterium, kaplicach i zakrystii posadzki z dwubarwnych płyt ceramicznych układanych "w szachownicę". W kruchcie pod wieżą posadzka z płyt kamiennych o wymiarach 63 x 63 cm. Schody na chór muzyczny drewniane, jednobiegowe, drabiniaste, z balustradą z toczonych tralek. Schody na piętro zakrystii, drewniane. Stolarka drzwiowa indywidualna. W części drewnianej drzwi jedno lub dwuskrzydłowe, pod chórem do połowy przeszklone wielokwadratowo. Stolarka współczesna. Dwoje drzwi w zakrystii obitych listwami żelaznymi, ze starymi antabami i zamkami; przy jednych dwie stare kłódki. Otwory okienne prostokątne lub (w kaplicach) okrągłe, zamknięte pojedynczymi oknami lub witrażami. W ścianach kaplic wąskie, prostokątne okna zamknięte górami łukami pełnymi. W ścianach wieży otwory okienne nie przeszklone. Okna na piętrze zakrystii zabezpieczone dodatkowo kutymi kratami (skarbiec).

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok. 2500 m ³	ok. 400 m ²	kościół	kościół
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja <ul style="list-style-type: none"> - remont w latach 1967-69:- - poszerzenie otworu drzwiowego między kruchtą a nawą, - likwidacja schodów na chór w ścianie obudowy wieży i przeniesienie ich do nawy, - wymiana części stropów w nawie, - wymiana części fundamentu pod ścianą południową i założenie izolacji, - wymiana zniszczonej części ściany południowej, - wymiana zniszczonych elementów konstrukcji dzwonnicy, - wymiana szalunku, - uzupełnienie i remont pokrycia dachowego kościoła i wieży, - roboty impregnacyjne. 		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <p>Kościół znajduje się w dobrym stanie technicznym.</p>	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <p>Obiekt o dużych walorach historycznych, krajobrazowych i architektonicznych. Powinien znajdować się pod ścisłym nadzorem konserwatorskim.</p>			

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Decyzja o wpisie do rejestru zabytków woj. bielskiego kościoła p.w. Najświętszej Panny Marii z Góry Karmel z dnia 20.04.1978 r. Egzemplarz wpisu w Archiwum WOSZ w Krakowie..
- Zabytkowy kościół parafialny w Głębowicach. Projekt architektoniczno-budowlany robót konserwatorskich z uwzględnieniem poszerzenia głównego wejścia do nawy kościelnej, oprac. mgr inż. arch. W. Łopatkowa, Kraków 1968

22. Bibliografia

- Katalog zabytków sztuki w Polsce. T.I. Województwo krakowskie, oprac. J. Szablowski, Warszawa 1953, s. 462.
- R. Brykowski, M. Kornecki, Drewniane kościoły w Małopolsce Południowej, Wrocław i inne 1984, s.71.
- J. Zinkow, Oświęcim i okolice, Oświęcim 1994, ss. 254-58.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Wypełnił

Tekst, rys. foto. mgr Tadeusz

Śledzikowski

.....
imię i nazwisko

IX, 1999 r.

data .....

26. Sprawdził

.....
imię i nazwisko

data .....

27. Załączniki

1. Miejscowość GŁĘBOWICE	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kościół parafialny p.w. N.P. Marii z Góry Karmel	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c.d. punktu 13 + fotografie dodatkowe
-----------------------------	---	---

Widok od północnego-wschodu

mgr Tadeusz Śledzikowski, IX 1999 r.

Wkładkę założył: .....
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: arch. autora foto.

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

RZUT. Kościół wzniesiony na planie krzyża łacińskiego. Zbudowany z dostawianych w różnym czasie segmentów. Składa się z regularnie rozmieszczonych części o kształtach prostokątów. Korpus świątyni tworzy jedna nawa o planie zbliżonym do kwadratu, przedłużona od zachodu prostokątną kruchtą nad którą nadbudowana wieża. Przed wejściem do kruchty niewielki, prostokątny przedsionek. W osi środkowej nawy od południa dostawiony mały przedsionek o planie kwadratowym. Przedłużeniem nawy od wschodu jest węższe, murowane prezbiterium z dwoma kaplicami tworzącymi w stosunku do nawy ramiona krzyża. W przedłużeniu prezbiterium od wschodu, kwadratowa, piętrowa zakrystia. Kaplice otwarte arkadami do prezbiterium. Kościół dostępny przez kruchtę, przedsionek przy nawie, od południa oraz przez wejście do zakrystii, od południa. Wejście z prezbiterium do zakrystii za ołtarzem głównym. Prezbiterium prostokątne.

BRYŁA. Obiekt o masywnej bryle o kształcie leżącego prostopadłościanu, rozczłonkowanej od południa i północy przez dobudowanie kaplic, a od południa i zachodu przez dobudowanie przedsionków. Kruchta, nawa i prezbiterium nakryte wspólnym, dwuspadowym dachem (nad prezbiterium o trzech połaciach), przenikającym się z dwuspadowymi dachami nad kaplicami. Nad kruchtą dach przenikający się z konstrukcją wieży. W kalenicy dachu nad nawą barokowa wieżyczka na sygnaturkę, zwieńczona cebulastym hełmem zakończonym krzyżem. Wieża zwieńczona ostrosłupowym hełmem zakończonym bańką i krzyżem. Dachy niskie w proporcji do wysokości ścian. Okapy dachów nadwieszane, podpite od spodu deskami. Dachy nad dobudówkami dwuspadowe, kryte blachą. Pod kościołem niedostępne krypty.

ELEWACJE. Wszystkie elewacje części drewnianej szalowane deskami zaimpregnowanymi na kolor brunatny. W ścianach nawy i kruchty umieszczone asymetrycznie po jednym otworze okiennym. Ściany prezbiterium ożywione płycinami w których centralnie umieszczone otwory okienne. Pod oknem w elewacji południowej zwieńczony łukiem pełnym otwór wejściowy do wnętrza. Część piętrowa zakrystii nieco węższa od części niższej, oddzielona od niej okapem z dachówki ceramicznej. W elewacji wschodniej zakrystii wmurowane: płyta nagrobna Jana Pisarzewskiego, sędziego ziemskiego zatorskiego i oświęcimskiego, marmurowa, 1652; epitafia marmurowe: Adama Pisarzewskiego (zm. 1657), syna Adama sędziego ziemskiego zatorskiego i oświęcimskiego; Adama Pisarzewskiego, chorążego krakowskiego, położone

przez żonę Apolonię z Wilkońskich 1782. Ponadto dwie tablice pamiątkowe marmurowe: pierwsza z 1671, druga na pamiątkę poświęcenia kościoła przez Krzysztofa Szembeka 1784 po odnowieniu dokonanym przez Apolonię z Wilkońskich Pisarzewską. W elewacji także wmurowany kartusz kamienny z herbem Starykoń. W elewacjach bocznych kaplic umieszczone okrągłe otwory okienne. Nad nimi poprowadzone fryzy arkadkowe. Część murowana kościoła (prezbiterium i kaplice) ma elewacje zwieńczone szerokimi, profilowanymi gzymsami obiegającymi.

WNETRZE. Kościół składa się z kruchty nad którą nadbudowana wieża, nawy z przedsionkiem, prezbiterium z przylegającymi kaplicami i piętrowej zakrystii. Pod południową kaplicą znajdują się groby Duninów. Kaplica nosi wezwanie św. Tytusa. Ufundowała ją w 1861 hrabina Albina Duninowa dla uczczenia pamięci swojego męża Tytusa. Kaplica północna p.w. Matki Boskiej była kaplicą Gierałtowskich. Pod nią znajdowały się krypty z grobami tej rodziny. Na ścianie ~~raz~~ kaplicy znajdowała się płyta nagrobna z płaskorzeźbioną postacią rycerza, Jakuba Gierałtowskiego, zmarłego w 1546. W 1854 przeniesiono ją i wmurowano w słupek bramny. Jest to najstarsza zachowana na ziemi krakowskiej płyta nagrobna. Polichromia w kościele współczesna, wielobarwna, o motywach figuralno-geometrycznych.

WYPOSAŻENIE. Wyposażenie przeważnie barokowe. Ołtarz główny drewniany, późnorenesansowy, z herbami Starykoń i Jelita, w nim obraz Matki Boskiej wręczającej szkaplerz św. Szymonowi Stockowi, barokowy ok. poł. XVII w. Ołtarz boczny I drewniany, przy tęczy, późnobarokowy, z 1. ćw. XVIII w. w nim obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z koronami wczesnobarokowymi. Ołtarz boczny II, drewniany, nowszy z XIX w., w nim obraz św. Rodziny, barokowy, ok. poł. XVII w., wykonany przez tego samego malarza, co obraz w ołtarzu głównym (na zasuwie obraz Chrystus Ukrzyżowany). Chrzcielnica kamienna, barokowa, 1658, przerobiona 1782. Feretrony: dwa późnobarokowe ok. 1700 i z 1. ćw. XVIII w., dwa rokokowe. Część katafalku dziecięcego z herbami Kornicz, Jelita, Radwan z XVII w. Obrazy barokowe: portret-epitafium Zofii z Komorowskich Gierałtowskiej (zm. 1638); Koronacja Matki Boskiej z dziewięciu scenkami alegorycznymi, ilustrującymi przestrogi i sentencje odnoszące się do zbawienia; Chrystus u słupa; wizerunki czterech ewangelistów, na desce; św. Barbara; św. Antoni Padewski. Dwa krucyfiksy wczesnobarokowe. Relikwiarzyk rokokowy. Żelaza do wypieku opłatków 1766. Ornat haftowany z XVIII w. Dzwon z XVI w(?). **INSTALACJE.** Kościół posiada instalację elektryczną. Ogrzewanie gazowe.

Widok od południowego-wschodu

Widok od północnego-zachodu

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
GŁĘBOWICE	Kościół parafialny p.w. N.P. Marii z Góry Karmel	Rzut poziomy + fotografie dodatkowe

Kaplica południowa

Przedsionek nawy od południa

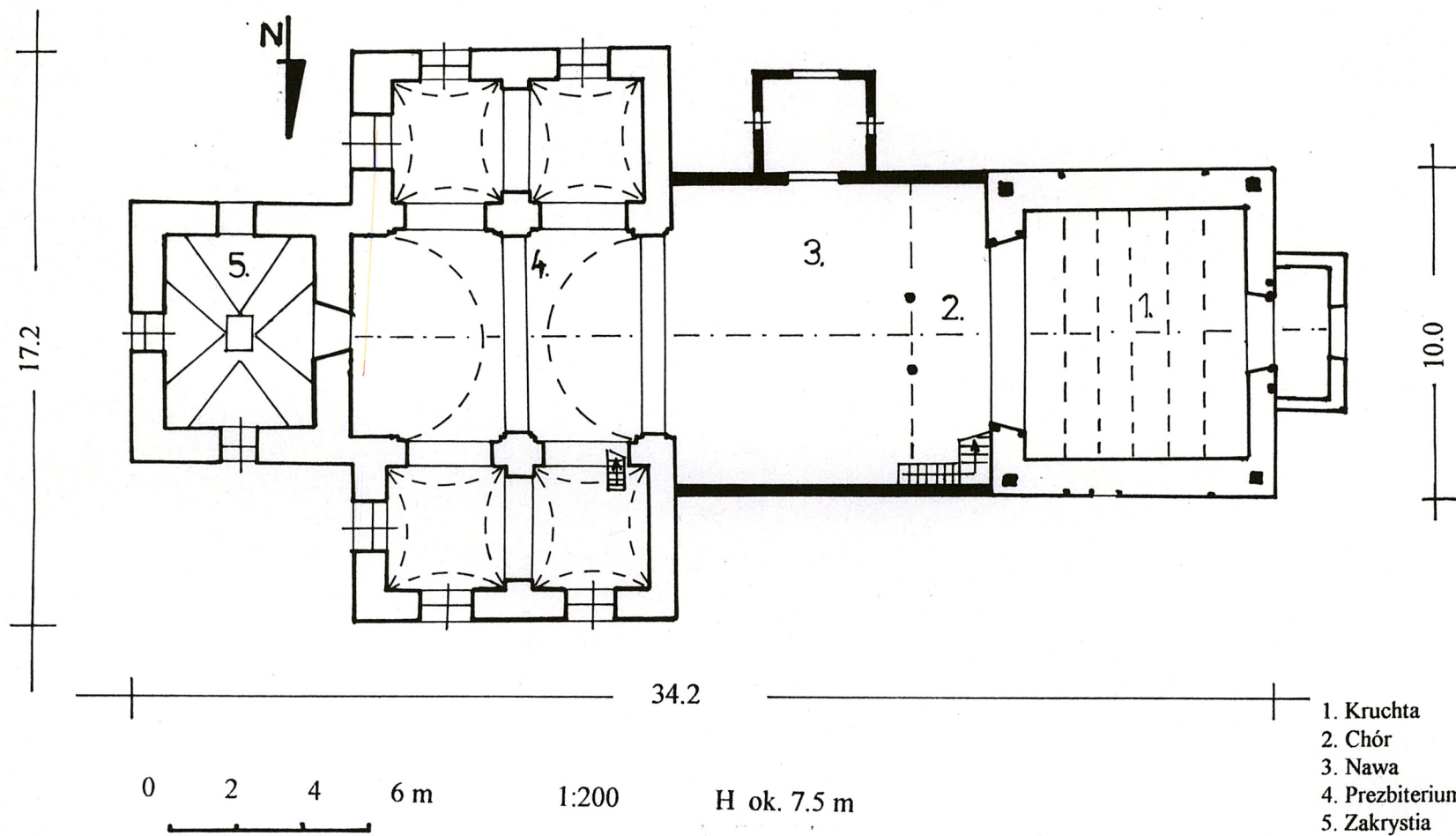
Nawa i prezbiterium

mgr Tadeusz Śledzikowski, IX 1999 r.

Wkładkę założył: .....
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: arch. autora foto.

GŁĘBOWICE – kościół parafialny p.w. Najświętszej Panny Marii z Góry Karmel
(*rzut poziomy*)

1. Miejscowość GŁĘBOWICE	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kościół parafialny p.w. N.P. Marii z Góry Karmel	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Fotografie dodatkowe
-----------------------------	---	--

Późnorenesansowy ołtarz główny

Późnobarokowy ołtarz boczny
(1. ćw. XVIII)

Ołtarz boczny XIX w.

Wkładkę założył: mgr Tadeusz Śledzikowski, IX, 1999 r.
(imię, nazwisko, data)

arch. autora foto.

Miejsce przechowywania negatywów: .....

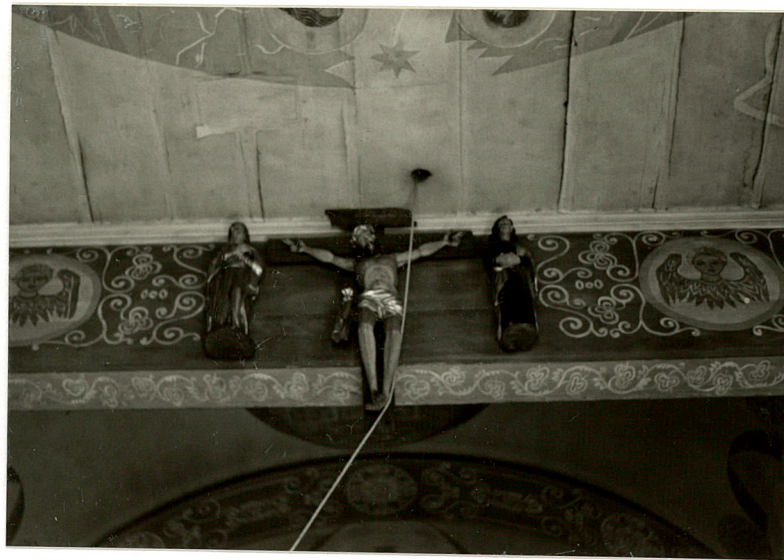
Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

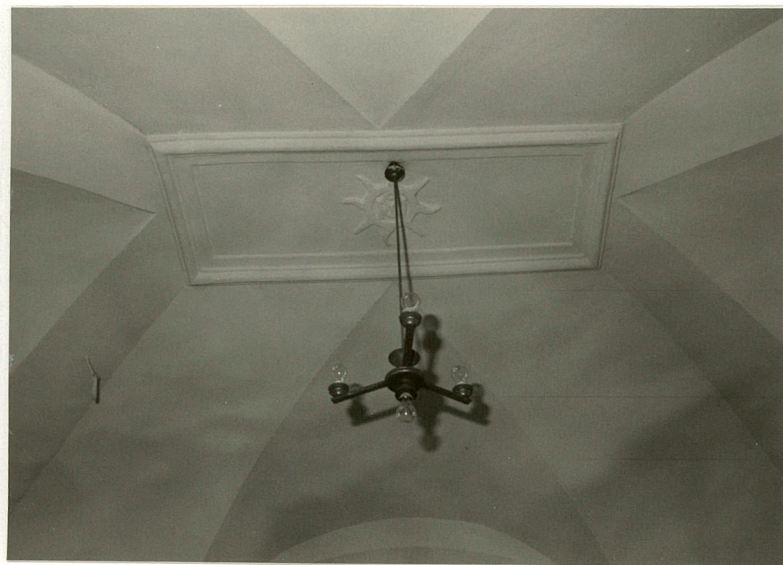

Chór muzyczny

Belka tęczowa

Sklepienie w zakrystii

Ambona

1. Miejscowość GLEBOWICE	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kościół parafialny p.w. N.P. Marii z Góry Karmel	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Fotografie dodatkowe + plan sytuacyjny
-----------------------------	---	--

Chrzcielnica barokowa

Obraz barokowy portret-
epitafium Zofii z Komo-
rowskich Gierałtowskiej
(zm. 1638)

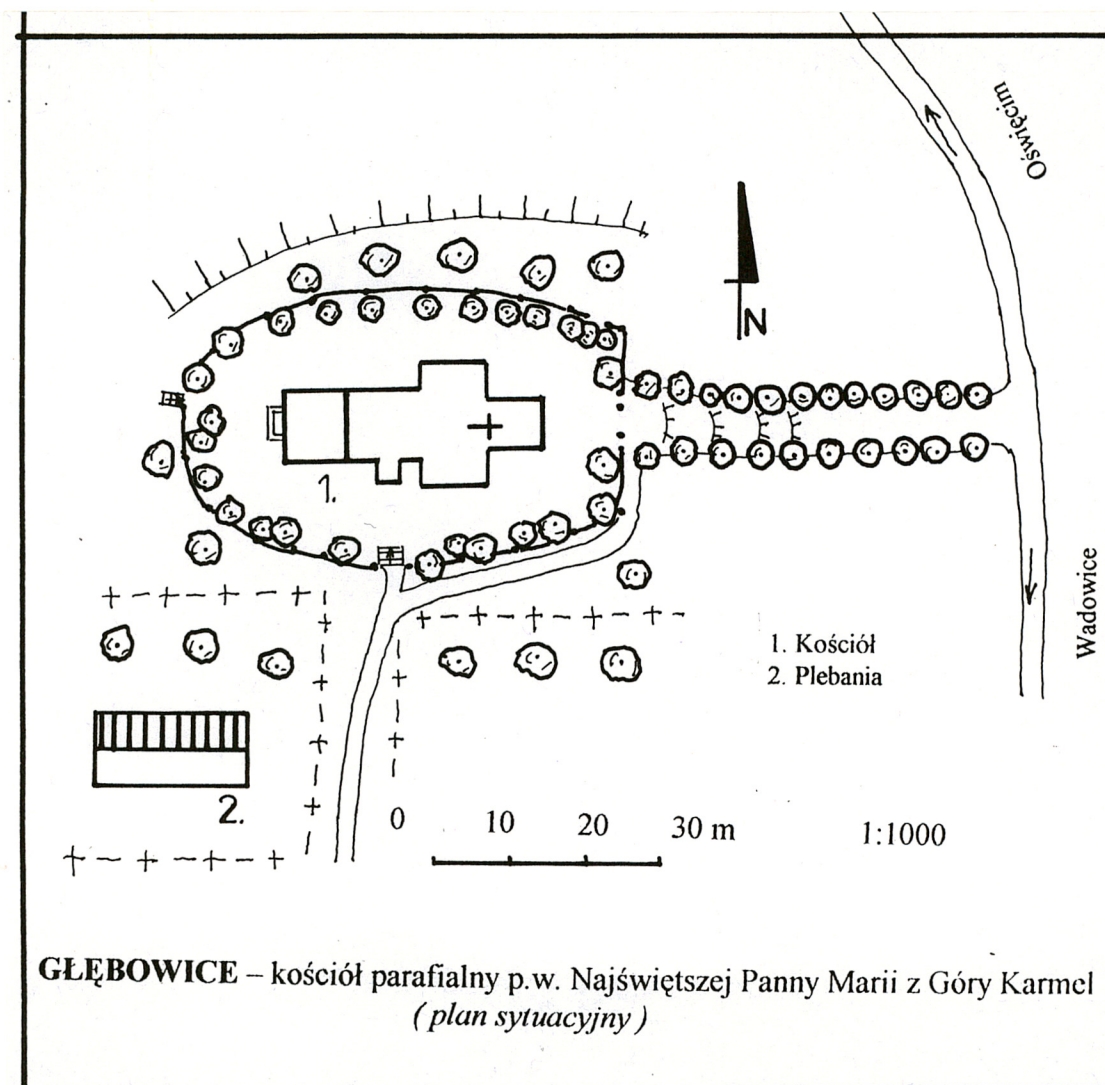

Płyta nagrobna Jakuba
Gierałtowskiego (zm. 1546)
wmurowana w słupek bramny

Wkładkę założył: mgr Tadeusz Śledzikowski, IX, 1999 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: arch. autora foto.

1. Miejscowość GŁĘBOWICE	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Kościół parafialny p.w. N.P. Marii z Góry Karmel	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Fotografie dodatkowe
-----------------------------	---	--

Epitafia wmurowane w elewację wschodnią prezbiterium

Wkładkę założył: mgr Tadeusz Śledzikowski, IX, 1999 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: arch. autora foto.

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83